2. พัฒนาระบบบริการสาธารณสุขสำหรับผู้ต้องขังในเรือนจำ (ตามโครงการราชทัณฑ์ปันสุข ทำความดี เพื่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์)

1. สถานการณ์

จากข้อมูลสถิติผู้ต้องขังราชทัณฑ์ทั่วประเทศของกรมราชทัณฑ์ พบว่า ผู้ต้องขังในเรือนจำทั้งประเทศมีจำนวนมากถึง 272,786 คน โดยแยกเป็นชาย 240,116 หญิง 32,670 คน (ณ วันที่ 3 ตุลาคม 2566) ซึ่งมีผู้ต้องขังจำนวนมากทำให้ความเป็นอยู่ภายในเรือนจำมีความแออัดมาก จึงก่อให้เกิดโรคต่างๆขึ้นอย่างง่ายดาย โดยเฉพาะโรคติดต่อมีโอกาสที่จะแพร่กระจายของเชื้อโรคได้อย่างรวดเร็ว และมีอาการรุนแรงมากขึ้น จากการอยู่อย่างแออัด ในพื้นที่ และทรัพยากรที่จำกัด รวมถึงการขาดแคลนบุคลากรที่ดูแลผู้ต้องขัง และกระทรวงสาธารณสุขได้หาแนวทางในการส่งเสริม ป้องกัน รักษา และฟื้นฟูสุขภาพของผู้ต้องขัง โดยร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาระบบบริการสาธารณสุขของผู้ต้องขังในเรือนจำ โดยกระทรวงสาธารณสุข กรมราชทัณฑ์ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ได้ลงนามในบันทึกความร่วมมือระหว่าง 3 หน่วยงาน เมื่อวันที่ 22 มกราคม 2562 เพื่อสนับสนุนและพัฒนาจัดระบบบริการสาธารณสุขสำหรับผู้ต้องขังในเรือนจำ โดยได้กำหนดให้มีคณะกรรมการระดับพื้นที่ที่เป็นเครือข่ายในระดับเขตหรือจังหวัดร่วมกัน เพื่อพัฒนาและสนับสนุนการจัดระบบบริการสาธารณสุขสำหรับผู้ต้องขังให้ครอบคลุมทั้ง การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันควบคุมและกำจัดโรค การรักษาพยาบาล การฟื้นฟูสมรรถภาพ และการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุขที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ตามบริบทของพื้นที่

จังหวัดอุตรดิตถ์ มีสถานควบคุมผู้ต้องขัง จำนวน 1 แห่ง คือ เรือนจำจังหวัดอุตรดิตถ์ มีบุคลากรทางด้านสาธารณสุขในเรือนจำ จำนวน 4 คน ตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ จำนวน 3 คน (ผ่านการอบรมหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาการพยาบาลเวชปฏิบัติทั่วไป 2 คน และสาขาการพยาบาลศัลยกรรมอุบัติเหตุ 1 คน) ตำแหน่งนักจิตวิทยา 1 คน โดยมีโรงพยาบาลอุตรดิตถ์เป็นโรงพยาบาลแม่ข่ายในการจัดระบบบริการสาธารณสุขสำหรับผู้ต้องขังในเรือนจำตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 6 ด้าน

เรือนจำจังหวัดอุตรดิตถ์มีผู้ต้องขังทั้งสิ้น 1,750 คน แยกเป็นชาย 1,537 คน หญิง 213 คน มีผู้ต้องขังสูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป) 42 คน ผู้ต้องขังแยกตามโรค 5 ลำดับที่พบมากที่สุดในเรือนจำ ได้แก่ 1.โรคความดันโลหิตสูง 127 คน 2.จิตเวช 79 คน 3.โรคภูมิคุ้มกันบกพร่อง 75 คน 4.โรคไขมันในเลือดสูง 34 คน และ 5.โรคเบาหวาน 25 คน และมีเด็กติดผู้ต้องขังในเรือนจำ อายุ 0-3 เดือน 1 คน อายุ 7-9 เดือน 1 คน ซึ่งเด็กติดผู้ต้องขังได้รับวัคซีนตามโปรแกรมและได้รับประเมินการเจริญเติบโต/พัฒนาการเด็ก ณ โรงพยาบาลอุตรดิตถ์ (ข้อมูล ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2566)

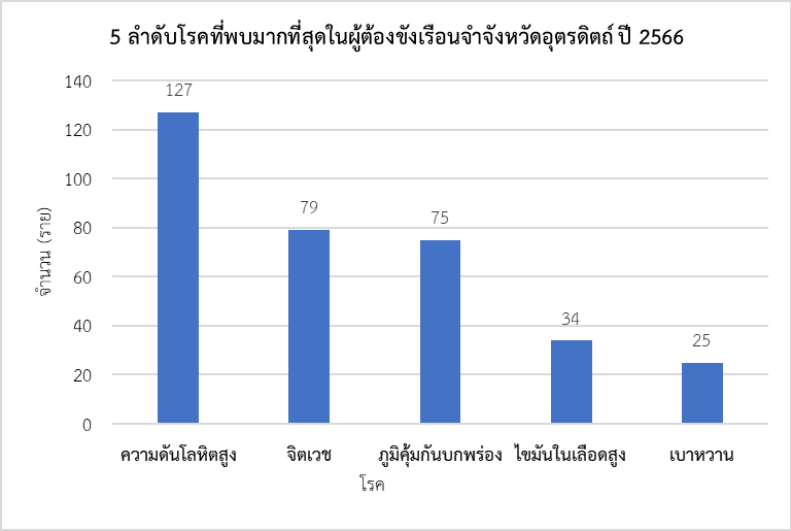

ที่มา : รายงานผลการดำเนินงานโครงการราชทัณฑ์ปันสุข ทำความ ดี เพื่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์ เรือนจำจังหวัดอุตรดิตถ์ ข้อมูล ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2566

2. การดำเนินงาน/ผลการดำเนินงาน

2.1 ผลการดำเนินงานตามกลยุทธ์ ปี 2566

กลยุทธ์ พัฒนาระบบบริการสาธารณสุขสำหรับผู้ต้องข้องในเรือนจำตามเกณฑ์โครงการราชทัณฑ์ปันสุข ทำความ ดี เพื่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์

กิจกรรมที่ดำเนินการ

1. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานการพัฒนาระบบบริการสาธารณสุขสำหรับผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดอุตรดิตถ์ (คำสั่งจังหวัดอุตรดิตถ์ ที่ 2686/2566 ลงวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2566)

2. ประชุมพัฒนาระบบบริการสาธารณสุขสำหรับผู้ต้องขังในเรือนจำ ในวันพุธที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๖๕ ณ หอประชุมชัยจุมพล อาคารชัยจุมพล สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุตรดิตถ์ เพื่อพัฒนาระบบบริการสาธารณสุขสำหรับผู้ต้องขังในเรือนจำตามแนวทางที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดและวางแผนการดำเนินงาน โดยกลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย คณะทำงานและผู้รับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพผู้ต้องขัง

3. จัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาระบบบริการสาธารณสุขสำหรับผู้ต้องขังในเรือนจำ โดยบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เรือนจำจังหวัดอุตรดิตถ์, โรงพยาบาลอุตรดิตถ์, สสอ.เมืองอุตรดิตถ์ และโรงพยาบาลค่ายพิชัยดาบหัก เพื่อใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติงาน

4. จัดอบรมพัฒนาอาสาสมัครสาธารณสุขเรือนจำ (อสรจ.) จำนวน 2 รุ่น

5. ประชุมคณะกรรมการพัฒนาระบบบริการสาธารณสุขสำหรับผู้ต้องข้องในเรือนจำ จังหวัดอุตรดิตถ์ ในวันพฤหัสบดีที่ 17 สิงหาคม 2566 ณ ห้องประชุมสวางคบุรี ชั้น 5 ศาลากลางจังหวัดอุตรดิตถ์ เพื่อพัฒนาระบบบริการสาธารณสุขสำหรับผู้ต้องขังในเรือนจำ และติดตามผลการดำเนินงาน ตลอดจนแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานที่ผ่านมา

6. ประสาน กำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสรุปรายงานต่อผู้บริหารตามระยะเวลาที่กำหนด

2.2 ผลการดำเนินงานบริการสาธารณสุขสำหรับที่ผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดอุตรดิตถ์

(1 ตุลาคม 2565 - 30 กันยายน 2566)

1. การพัฒนาระบบบริการสาธารณสุขสำหรับผู้ต้องขังในเรือนจำ

1.1 การพัฒนาอาสาสมัครสาธารณสุขเรือนจำ (อสรจ.)

<u>เป้าหมาย</u>

1. สัดส่วน อสรจ. ต่อผู้ต้องขัง ไม่น้อยกว่า 1:50
2. มีแผนการฝึกอบรม อสรจ. 2 ครั้ง/ปี

<u>ความก้าวหน้า/ผลการดำเนินงาน</u>

1. จัดอบรมพัฒนา อสรจ. หลักสูตร 8 หมวดวิชา 25 ชั่วโมง จำนวน 2 ครั้ง/ปี
   - รุ่นที่ 1 ระหว่างวันที่ 13 - 17 กุมภาพันธ์ 2566 มีผู้ผ่านการอบรม 50 คน
   - รุ่นที่ 2 ระหว่างวันที่ 26 - 30 มิถุนายน 2566 มีผู้ผ่านการอบรม 50 คน

ปัจจุบันมี อสรจ. จำนวน 161 คน คิดสัดส่วน อสรจ. ต่อผู้ต้องขัง เท่ากับ 1 : 9

2. เรือนจำจังหวัดอุตรดิตถ์ ได้จัดให้ อสรจ. เข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยดูแลผู้ต้องขังเจ็บป่วย เช่น ดูแลกำกับการกินยาของผู้ป่วยวัณโรค/ผู้ป่วยจิตเวช คัดกรองโรคเบื้องต้น การปฐมพยาบาลเบื้องต้น การส่งผู้ป่วยไปยังสถานพยาบาลเรือนจำ และการดูแลติดตามผู้ป่วยที่ได้รับการส่งต่อมาจากสถานพยาบาลภายใต้การดูแลของเจ้าหน้าที่พยาบาลในเรือนจำ ช่วยคัดกรองผู้ที่มีปัญหาสุขภาพช่องปากเบื้องต้น รวมถึงเฝ้าระวังอาหารและน้ำดื่มและตรวจสอบคุณภาพน้ำดื่มร่วมกับเจ้าหน้าที่

1.2 บริการตรวจรักษาตามมาตรฐาน

ความก้าวหน้า/ผลการดำเนินงาน

1. ให้บริการตรวจรักษาตามเวชปฏิบัติแพทย์ 1 ครั้ง/สัปดาห์ (กำหนดทุกวันอังคารของสัปดาห์) โดยโรงพยาบาลอุตรดิตถ์ ร่วมกับ โรงพยาบาลค่ายพิชัยดาบหัก จัดแพทย์ออกตรวจรักษาให้ผู้ต้องขังครบตามเกณฑ์ และมีบริการตรวจรักษา/ให้คำปรึกษาผ่านช่องทาง Telemedicine ซึ่งผู้ต้องขังได้รับบริการตรวจรักษาจากแพทย์ สะสมจำนวน 1,126 คน

2. ให้บริการตรวจรักษาตามเวชปฏิบัติพยาบาล 24 ชั่วโมง

3. ดำเนินการรายงานผลการพัฒนาระบบบริการสาธารณสุขในเรือนจำให้กองบริหารการสาธารณสุขตามที่กำหนด โดยโรงพยาบาลอุตรดิตถ์ได้รายงานผลการดำเนินงาน สธ.รจ. 101 ใน Google from ทุกเดือน และ สสจ.อุตรดิตถ์ รายงานแผนปฏิบัติการ สธ.รจ. 102 ปีละ 1 ครั้ง

2. บริการสุขภาพช่องปาก

2.1 คัดกรองสุขภาพช่องปาก

2.2 รักษาทางทันตกรรม

เป้าหมาย

1. ผู้ต้องขังได้รับการตรวจคัดกรองสุขภาพช่องปาก ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 60
2. ผู้ต้องขังได้รับบริการรักษาทางทันตกรรม อย่างน้อย 1 ครั้ง/ปี/คน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ของผู้ต้องขังทั้งหมด

ความก้าวหน้า/ผลการดำเนินงาน

จัดหน่วยทันตกรรมบริการผู้ต้องขัง จำนวน 1 ครั้ง/เดือน (ทุกวันพฤหัสบดีที่สองของเดือน) โดยภาคีเครือข่าย ทีมทันตบุคลากร สสจ.อุตรดิตถ์, รพ.อุตรดิตถ์, รพ.ค่ายพิชัยดาบหัก, รพ.ชุมชน, สสอ.เมืองอุตรดิตถ์ ให้บริการดังนี้

- บริการตรวจคัดกรอง
- บริการรักษาผู้ต้องขังที่มีปัญหาสุขภาพช่องปาก
- ให้ทันตสุขศึกษา ส่งเสริมสุขภาพช่องปาก ฝึกทักษะการตรวจฟันและการแปรงฟัน

ตาราง ผลการคัดกรองสุขภาพช่องปากและรักษาทางทันตกรรม

ตัวชี้วัด และ เกณฑ์เป้าหมาย	ผลการประเมิน	ปี 2566	ปี ๒๕๖๕	ปี ๒๕๖๔
ร้อยละของผู้ต้องขัง ได้รับการตรวจคัดกรองสุขภาพช่องปาก ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๖๐	เป้าหมาย	1,750 คน	1,639 คน	1,877 คน
	ผลงาน	1,235 คน	1,147	716 คน
	ร้อยละ	**70.57**	**70.11**	**38.14**
ร้อยละของผู้ต้องขัง ได้รับบริการรักษาทางทันตกรรม อย่างน้อย ๑ ครั้ง/ปี/คน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐ ของผู้ต้องขังทั้งหมด	เป้าหมาย	1,750 คน (ผตข.ทั้งหมด)	1,147 คน (ผตข.ที่มีปัญหา)	N/A
	ผลงาน	947 คน - ถอนฟัน 522 - ขูดหินน้ำลาย 243 - อุดฟัน 182	1,096 คน - ถอนฟัน 1,078 - ผ่าฟันคุด 18	587 คน - ถอนฟัน 491 - ขูดหินน้ำลาย 96
	ร้อยละ	**54.11**	**๙๕.๕๕**	N/A

หมายเหตุ : ด้านสภาวะสุขภาพช่องปากของผู้ต้องขัง ส่วนมากมีปัญหาโรคฟันผุ เหงือกอักเสบ และโรคปริทันต์

จุดเด่น : เรือนจำมียูนิตทันตกรรม จำนวน ๔ เครื่อง ในการเพิ่มศักยภาพบริการ ทำให้ผู้ต้องขังได้รับบริการอุดฟันและขูดหินน้ำลายเพิ่มขึ้น

3. บริการสุขภาพจิต

3.1 การให้บริการคัดกรองสุขภาพจิต

3.2 การดูแลรักษาผู้ป่วยจิตเวช

เป้าหมาย

ผู้ต้องขังที่คัดกรองแล้วพบปัญหาสุขภาพจิตได้รับการดูแลรักษา ร้อยละ 100

ความก้าวหน้า/ผลการดำเนินงาน

1. ให้บริการคัดกรองสุขภาพจิต โดยเรือนจำประเมินภาวะสุขภาพจิตในผู้ต้องขังแรกรับด้วยแบบประเมิน PMHQ-Thai, 2Q 9Q 8Q และแบบคัดกรองโรคจิต จำนวน 1,484 คน พบปัญหาสุขภาพจิต จำนวน 62 คน (ร้อยละ 4.18) โดยผู้ต้องขังที่ผ่านการคัดกรองแล้วพบปัญหาสุขภาพจิตดังกล่าวได้รับการดูแลรักษาครบทุกราย (ร้อยละ 100)

2. ให้บริการบำบัดรักษาผู้ป่วยจิตเวช รวมถึงผู้ต้องขังที่มีภาวะเครียด/ซึมเศร้า โดยจิตแพทย์ ทุก 3 เดือน ปัจจุบันมีผู้ป่วยจิตเวชสะสม 97 คน โดยผู้ต้องขังทุกรายได้รับบริการบำบัดรักษาโดยจิตแพทย์ ผ่านระบบTelepsychiatry สะสมจำนวน 275 คน

3. ให้บริการคำปรึกษาและจิตบำบัด โดยนักจิตวิทยา 1 ครั้ง/เดือน กรณีผู้ต้องขังมีภาวะฉุกเฉินทางจิตเวช เรือนจำดำเนินการส่งต่อโรงพยาบาลอุตรดิตถ์ทันที

4. ติดตามผู้ต้องขังป่วยจิตเวชหลังปล่อยตัว โดยเรือนจำจะส่งต่อข้อมูลผู้ต้องขังป่วยจิตเวชที่ได้รับการปล่อยตัว ให้กับ สสจ. เพื่อส่งต่อ รพศ./รพช. ดำเนินการติดตามดูแลผู้ป่วยให้ได้รับการรักษาต่อเนื่อง (ณ วันที่ 30 กันยายน 2566 มีผู้ต้องขังได้รับการปล่อยตัว 36 คน)

4. การควบคุมป้องกันโรคติดต่อที่สำคัญ

4.1 การคัดกรองวัณโรค

เป้าหมาย

1. ผู้ต้องขังแรกรับได้รับการคัดกรองวัณโรค ร้อยละ 100
2. ผู้ต้องขังรายเก่าได้รับการคัดกรองวัณโรค ปีละ 1 ครั้ง ร้อยละ 90

ความก้าวหน้า/ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการค้นหาวัณโรคด้วยการถ่ายภาพรังสีทรวงอก (Chest X-ray) โดยรถเอกซเรย์พระราชทานของเขตสุขภาพที่ 2 ในกลุ่มผู้ต้องขังแรกรับ ดำเนินการคัดกรองเดือนละ 1 ครั้ง ในวันอังคารสัปดาห์ที่ 3 ของทุกเดือน และผู้ต้องขังรายเก่า ดำเนินการคัดกรองเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ 2566

ตาราง ผลการดำเนินงานคัดกรอง (CXR) โรควัณโรค

ผู้ต้องขัง	CXR (คน)/ ร้อยละ	CXR ผิดปกติ (คน)/ ร้อยละ	พบ TB (คน)/ ร้อยละ
รายใหม่	1,369 (100%)	85 (6.2%)	12 (0.9)
รายเก่า	1,045 (100%)	68 (6.5%)	6 (0.6)

ที่มา : รายงานข้อมูล NTIP ณ 20 ก.ย. 66

4.2 การคัดกรองเอชไอวี (HIV), ซิฟิลิส (Syphilis) และไวรัสตับอักเสบซี (HCV)

เป้าหมาย

1. มีการดำเนินการคัดกรอง HIV ในกลุ่มผู้ต้องขังแรกรับ ร้อยละ 50
2. มีการดำเนินการคัดกรอง SY ในกลุ่มผู้ต้องขังแรกรับ ร้อยละ 50
3. มีการดำเนินการคัดกรอง HCV ในกลุ่มผู้ต้องขังแรกรับ ร้อยละ 50 ตรวจยืนยันเชื้อ ร้อยละ 80 และรักษาด้วยยา ร้อยละ 80

ความก้าวหน้า/ผลการดำเนินงาน

1. ดำเนินการคัดกรองโรค HIV, Syphilis, HCV ในผู้ต้องขังแรกรับทุกวันพฤหัสบดีที่สามของทุกเดือน

2. ผลการดำเนินงานคัดกรอง

2.1 คัดกรอง HIV ในผู้ต้องขังแรกรับ จำนวน 1,080 คน (ร้อยละ 100) ผล HIV Positive จำนวน 31 คน (ร้อยละ 2.9) รักษา 26 คน (ร้อยละ 83.9)

2.2 คัดกรอง Syphilis ในผู้ต้องขังแรก จำนวน 1,080 คน (ร้อยละ 100) ผล HIV Positive จำนวน 40 คน (ร้อยละ 3.7) รักษา 40 คน (ร้อยละ 100)

ตาราง ผลการคัดกรองโรค HIV และ Syphilis

ผลการดำเนินงาน	เป้าหมาย (คน)	จำนวนคัดกรอง (คน)	HIV		Syphilis	
			Positive (คน)	ได้รับยา (คน)	Positive (คน)	ได้รับยา (คน)
จำนวนสะสม	930	1,080	31	26	40	40
ร้อยละสะสม	-	100	2.9	83.9	3.7	100

2.3 คัดกรอง HCV ในผู้ต้องขังแรกรับ จำนวน 1,080 คน (ร้อยละ 100) ผล HCV Positive จำนวน 11 คน (ร้อยละ 1.02) ตรวจยืนยันทางห้องปฏิบัติการ 11 คน (ร้อยละ 100) ยืนยันพบเชื้อ 10 คน (ร้อยละ 90.9) ได้รับยา 10 คน (ร้อยละ 100)

ผลการดำเนินงาน	เป้าหมาย (คน)	จำนวนคัดกรอง (คน)	Anti HCV Positive (คน)	ตรวจยืนยันเชื้อ (คน)	ยืนยันพบเชื้อ (คน)	ได้รับยา (คน)
จำนวนสะสม	930	1,080	11	11	10	10
ร้อยละสะสม	-	100	1.02	100	90.9	100

4.3 การดำเนินงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค

เป้าหมาย

1. วัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่ กลุ่ม 608 ร้อยละ 80

2. วัคซีนป้องกันโรคหัด และหัดเยอรมันในผู้ต้องขังรายใหม่ และเจ้าหน้าที่เรือนจำ อายุ 20-40 ปี ที่ยังไม่เคยได้รับมาก่อน ร้อยละ 95

3. วัคซีนโควิด-19 กลุ่ม 608 เข็มกระตุ้น ร้อยละ 80

ความก้าวหน้า/ผลการดำเนินงาน

รพ.อุตรดิตถ์ และเรือนจำได้จัดบริการฉีดวัคซีน ในช่วงเดือนมิถุนายน – กรกฎาคม 2566 ดังนี้

1. วัคซีนไข้หวัดใหญ่ : ได้รับสนับสนุนวัคซีนจากกรมควบคุมโรค จำนวน 350 โด๊ส ดำเนินการฉีดในกลุ่มผู้ต้องขัง จำนวน 368 คน (ร้อยละ 100) ซึ่งผู้ต้องขังกลุ่ม 608 มีจำนวน 226 คน ได้รับวัคซีนครบทุกราย

2. วัคซีนหัดเยอรมัน : ได้รับสนับสนุนวัคซีนจากกรมควบคุมโรค จำนวน 500 โด๊ส ได้ดำเนินการฉีดในกลุ่มผู้ต้องขังที่ไม่เคยได้รับวัคซีนมาก่อน จำนวน 371 คน (ร้อยละ 74.2)

3. วัคซีนโควิด-19 เข็มกระตุ้น : ได้รับสนับสนุนวัคซีนจากกรมควบคุมโรค จำนวน 1,409 โด๊ส ได้ดำเนินการฉีดในกลุ่มผู้ต้องขัง 1,409 คน (ร้อยละ 100)

5. ส่งเสริมป้องกันควบคุมโรคไม่ติดต่อ

ความก้าวหน้า/ผลการดำเนินงาน

5.1 ตรวจตาในกลุ่มผู้สูงอายุ ปีละ 1 ครั้ง : วันที่ 15 พฤศจิกายน 2565 โรงพยาบาลอุตรดิตถ์ดำเนินการตรวจตาในกลุ่มผู้สูงอายุ ด้วย Snellen Chart จำนวน 41 คน ผลการตรวจพบผิดปกติ 1 คน ซึ่งผู้ป่วยดังกล่าวได้ส่งพบจักษุแพทย์เพื่อรักษาแล้ว

5.2 ตรวจตาและเท้าในกลุ่มผู้ป่วยโรคเบาหวาน ปีละ 1 ครั้ง : วันที่ 15 พฤศจิกายน 2565 โรงพยาบาลอุตรดิตถ์ดำเนินการตรวจตาในผู้ป่วยโรคเบาหวาน ด้วยเครื่อง Fundus camera และตรวจเท้า จำนวน 21 คน ผลการตรวจตาผู้ป่วยเบาหวานพบผิดปกติ 2 คน ซึ่งผู้ป่วยดังกล่าวได้ส่งพบจักษุแพทย์เพื่อรักษาแล้ว

5.3 ตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกในกลุ่มผู้ต้องขังหญิงอายุ 30-60 ปี : วันที่ 3 มีนาคม 2566 โรงพยาบาลอุตรดิตถ์ดำเนินการคัดกรองมะเร็งปากมดลูกในกลุ่มผู้ต้องขังหญิงอายุ 30-60 ปี ด้วยวิธีแปปสเมียร์ จำนวน 92 คน ผิดปกติ 6 คน ได้พบแพทย์เพื่อตรวจยืนยันและวินิจฉัย จำนวน 5 คน และพ้นโทษ 1 คน

6. การจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม สุขาภิบาลอาหารและน้ำในเรือนจำ

ความก้าวหน้า/ผลการดำเนินงาน

6.1 ประเมินการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม และสุขาภิบาลอาหารและน้ำในเรือนจำ : โดยโรงพยาบาลอุตรดิตถ์ ร่วมกับ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุตรดิตถ์ ลงตรวจประเมินอนามัยสิ่งแวดล้อม สุขาภิบาลอาหารและน้ำในเรือนจำและให้คำแนะนำ จำนวน 3 ครั้ง (ธ.ค. 65, ก.พ. 66, 7 เม.ย. 66) โดยตรวจโรงครัวตามหลักสุขาภิบาลอาหาร หาเชื้อแบคทีเรียด้วยน้ำยา SI2 ในมือ ภาชนะ อาหาร และสุ่มตรวจคุณภาพน้ำบริโภคซึ่งไม่พบการปนเปื้อนของเชื้อโคลิฟอร์มแบคทีเรีย และสุ่มตรวจปริมาณคลอรีนคงเหลืออิสระในน้ำ ซึ่งผลการประเมินผ่านเกณฑ์

6.2 การเฝ้าระวังด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในเรือนจำปีละ 2 ครั้ง : โรงพยาบาลอุตรดิตถ์ ร่วมกับ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุตรดิตถ์ และศูนย์อนามัยที่ 2 พิษณุโลก ลงพื้นที่ตรวจประเมินและให้คำแนะนำในการเฝ้าระวังด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม สุขาภิบาลอาหารและน้ำในเรือนจำอุตรดิตถ์ รอบที่ 1 ในวันที่ 7 เมษายน 2566 และรอบที่ 2 ในวันที่ 18 สิงหาคม 2566

3. การวิเคราะห์ปัญหาและปัจจัยที่ทำให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จ

- ปัญหาอุปสรรคที่ทำให้การดำเนินงานไม่บรรลุเป้าหมาย

1) การบันทึกข้อมูลการรักษาพยาบาลและการคัดกรองของพยาบาลเรือนจำลงในโปรแกรม JHCIS

2) การจัดห้องพักพิเศษ/ช่องทางพิเศษสำหรับผู้ต้องขังที่ถูกส่งต่อมาจากเรือนจำ และสถานที่สำหรับนอนเฝ้าของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์

3) ผู้ต้องขังส่วนใหญ่เจ็บป่วยด้วยโรคเรื้องรัง (โรคความดันโลหิตสูง, จิตเวช, โรคไขมันในเลือดสูง และโรคเบาหวาน)

- ปัจจัยที่ทำให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จ

1) จังหวัดอุตรดิตถ์ ได้มีการจัดทำบันทึกความร่วมมือเพื่อพัฒนาระบบบริการสาธารณสุขสำหรับผู้ต้องขังในเรือนจำ จังหวัดอุตรดิตถ์ จึงมีการดำเนินงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ในแต่ละกิจกรรม

2) โรงพยาบาลอุตรดิตถ์ เป็นโรงพยาบาลแม่ข่ายของเรือนจำ ให้บริการได้ครอบคลุมทุกงานบริการด้านสาธารณสุข ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทั้ง 6 ด้าน

3) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุตรดิตถ์, โรงพยาบาลชุมชนทุกแห่ง, สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ ให้การสนับสนุนบุคลากร หรือทรัพยากรที่จำเป็น ในการดำเนินงานสาธารณสุขในเรือนจำ

4) โรงพยาบาลค่ายพิชัยดาบหัก จัดทีมแพทย์, ทันตแพทย์, และพยาบาล ออกให้บริการแก่ผู้ต้องขังในเรือนจำ ได้ตามที่ร้องขอ ส่งผลให้การดำเนินงานต่างๆ บรรลุวัตถุประสงค์ที่จังหวัดอุตรดิตถ์กำหนด

4. แนวทางการแก้ไขปัญหา

ปัญหา/สาเหตุปัญหา ปี 2566	แนวทางการแก้ไขปัญหา ปี 2567
1. เรือนจำยังขาดการบันทึกข้อมูลส่วนรักษาพยาบาลลงในโปรแกรม JHCIS ทำให้ยังไม่พบการรายงานข้อมูลการป่วยรายบุคคล	สสจ.อุตรดิตถ์ ดำเนินการ 1. อัพเดตโปรแกรม JHCIS เพิ่มข้อมูลประชากรลงในฐานข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน 2. ติดตั้งโปรแกรม e-Claim 3. พัฒนาองค์ความรู้ในการใช้โปรแกรมกับเจ้าหน้าที่ในเรือนจำ
2. เนื่องจากผู้ต้องขังป่วยที่เข้ารับการรักษาที่ รพ.อุตรดิตถ์มีจำนวนมาก และสถานที่ไม่เพียงพอ จึงยังไม่มีการจัดบริการห้องพักพิเศษไว้สำหรับผู้ต้องขังที่ถูกส่งต่อมาจากเรือนจำเพื่อรับบริการแบบผู้ป่วยใน และสำหรับเป็นสถานที่นอนเฝ้าของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์	โรงพยาบาลอุตรดิตถ์ดำเนินการ 1. จัดช่องทางพิเศษในการตรวจรักษาสำหรับผู้ต้องขังที่ถูกส่งต่อมาจากเรือนจำ เพื่อปกป้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้ผู้ต้องขังในเรือนจำ 2. จัดห้องพักพิเศษสำหรับผู้ต้องขังป่วยต้องนอนพักรักษาในกรณีมีห้องพักพิเศษว่างตามความเหมาะสม เพื่อความสะดวกของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ในการควบคุม ป้องกันการหลบหนี
3. ผู้ต้องขังส่วนใหญ่เจ็บป่วยด้วยโรคเรื้องรัง (สถิติโรค 5 ลำดับที่พบมากที่สุดในเรือนจำ ได้แก่ 1.โรคความดันโลหิตสูง 127 คน 2.จิตเวช 79 คน 3.โรคภูมิคุ้มกันบกพร่อง 75 คน 4.โรคไขมันในเลือดสูง 34 คน และ 5.โรคเบาหวาน 25 คน)	สสจ.อุตรดิตถ์ รพ.อุตรดิตถ์ และเรือนจำจังหวัดอุตรดิตถ์ ร่วมพัฒนาระบบการดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรัง และส่งต่อติดตาม ผู้ต้องขังพ้นโทษอย่างต่อเนื่อง

5. ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงพัฒนาเชิงนโยบาย กฎ ระเบียบ หรือแนวทางปฏิบัติ

-

ผู้รับผิดชอบงาน
1. นางสาวอัญชลี หงษ์ร่อน
ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
เบอร์โทรศัพท์ 09 8260 7935
ID Line : oilancharee

หัวหน้ากลุ่มงาน
2. นางอัจฉราวดี เสนีย์
ตำแหน่งนักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
เบอร์โทรศัพท์ 09 3596 5145

การดำเนินงานโครงการราชทัณฑ์ ปันสุข ทำความ ดี เพื่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์

- ร้อยละของผู้ต้องขัง ได้รับการตรวจคัดกรองสุขภาพช่องปาก ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60
- ร้อยละของผู้ต้องขัง ได้รับบริการรักษาทางทันตกรรม อย่างน้อย 1 ครั้ง/ปี/คน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ของผู้ต้องขังทั้งหมด

1. สถานการณ์

จังหวัดอุตรดิตถ์มีเรือนจำ จำนวน 1 แห่ง คือ เรือนจำกลางจังหวัดอุตรดิตถ์ โดยในปี 2563, 2564และ 2565มีผู้ต้องขังจำนวน 2,022 คน, 1,877 คนและ 1,639 คน ตามลำดับ ซึ่งทางจังหวัดอุตรดิตถ์ได้ดำเนินการโครงการราชทัณฑ์ ปันสุข ทำความ ดี เพื่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์มาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ ในปี 2565 นั้น ได้เริ่มมีการกำหนดตัวชี้วัดขึ้นมาเพื่อใช้กำกับ และติดตามการดำเนินงานตามโครงการฯ ดังกล่าวด้วย และดำเนินการเรื่อยมาจวบจนกระทั่งปี 2566 ในปัจจุบันนี้

2. การดำเนินงาน/ผลการดำเนินงาน

กลยุทธ์/แผนงาน/กิจกรรมที่ดำเนินการในปี 2566

1) จัดหน่วยทันตกรรมเคลื่อนที่ บริการผู้ต้องขัง จำนวน 5 ยูนิต ทุกวันพฤหัสบดีที่สองของเดือน
2) มีการอบรมความรู้ทางทันตสุขภาพแก่ อสรจ.ปี 2566 จำนวน 2 ครั้ง ในเดือน กุมภาพันธ์ และมิถุนายน 2566 จำนวนโดยประมาณ 100 คน)
   (หมายเหตุ : การอบรมความรู้ฯ เริ่มตั้งแต่ปี2563 จำนวน 1 ครั้ง จำนวน 50 คนแต่ในปี 2564 งดการดำเนินกิจกรรมอบรมความรู้ฯ และ ปี2565จำนวน 2 ครั้ง จำนวน 100 คน)

ผลการดำเนินงานทันตกรรมแก่ผู้ต้องขัง

ตัวชี้วัดและเกณฑ์เป้าหมาย	ผลการประเมิน	ปี 2566*	ปี 2565**	ปี 2564*** (ต.ค. 2563 - เม.ย. 2564)	ปี 2563
ร้อยละของผู้ต้องขัง ได้รับการตรวจคัดกรองสุขภาพช่องปาก ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60	จำนวนกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด	1,854	1,639	1,877	2,022
	ผลงาน	1,235	1,147	716	750
	ร้อยละ	66.61	70.11	38.14	37.09
ร้อยละของผู้ต้องขัง ได้รับบริการรักษาทางทันตกรรม อย่างน้อย 1 ครั้ง/ปี/คน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ของผู้ต้องขังทั้งหมด	จำนวนกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด	1,854	1,147 (ผู้ต้องขังที่มีปัญหาสุขภาพช่องปาก)	N/A	N/A
	ผลงาน	ถอนฟัน 522 ขูดหินน้ำลาย 243 อุดฟัน 182	ถอนฟัน 1,078 ผ่าตัดฟันคุด 18	ถอนฟัน 491 ขูดหินน้ำลาย 96	ถอนฟัน 597 ขูดหินน้ำลาย 100
	ร้อยละ	51.08	95.55	N/A	N/A

ที่มา: รายงานจาก รพ.อุตรดิตถ์ณ กันยายน 2566

หมายเหตุ : * งดออกบริการเดือนธันวาคม2565, พฤษภาคม และ สิงหาคม 2566 เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

** งดออกบริการเดือนกุมภาพันธ์ ถึง เมษายน2565เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

***งดออกบริการเดือนมีนาคม 2564 เป็นต้นมา เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

จากตาราง พบว่า ในปี 2566 ทางจังหวัดอุตรดิตถ์ มีการดำเนินงานโครงการราชทัณฑ์ ปันสุข ทำความ ดีเพื่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์โดยออกให้บริการทันตกรรมแก้ผู้ต้องขังจำแนกเป็น การตรวจฟันและให้คำแนะนำ จำนวน 1,854คน, ให้บริการถอนฟัน จำนวน 522 คน, ให้บริการขูดหินน้ำลาย จำนวน 243 คน และให้บริการอุดฟัน จำนวน 182 คน

3. การวิเคราะห์ปัญหาและปัจจัยที่ทำให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จ

- ปัญหาอุปสรรคที่ทำให้การดำเนินงานไม่บรรลุเป้าหมาย

1) ผู้ต้องขังมีปัญหาทันตสุขภาพค่อนข้างมาก บางรายจำเป็นต้องได้รับการรักษาที่ซับซ้อน เช่น ผ่าฟันคุด, อุดฟันที่ยาก การปฏิบัติงานด้วยเก้าอี้สนามไม่สะดวกในการปฏิบัติงาน

2)โครงการไม่สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องในทุกเดือน เนื่องจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

4. แนวทางการแก้ไขปัญหา

ปัญหา และสาเหตุของปัญหา ปี 2566	แนวทางการแก้ไขปัญหา
1. ผู้ต้องขังมีปัญหาทันตสุขภาพค่อนข้างมาก บางรายจำเป็นต้องได้รับการรักษาที่ซับซ้อน เช่น ผ่าฟันคุด, อุดฟันที่ยาก การปฏิบัติงานด้วยเก้าอี้สนามไม่สะดวกในการปฏิบัติงาน	1. การรักษาที่ซับซ้อนต้องมียูนิตทันตกรรมแบบเต็มรูปแบบในเรือนจำ (เริ่มดำเนินการติดตั้งยูนิตทันตกรรมโดยรับบริจาคจาก รพ.ชุมชน จำนวน 3 ยูนิต แล้วเมื่อมกราคม 2566 และทางเรือนจำจังหวัดอุตรดิตถ์ ได้รับจัดสรรงบประมาณสำหรับจัดซื้อยูนิตทันตกรรมใหม่ จำนวน 1 ยูนิต รวมมีจำนวนยูนิตทันตกรรมในเรือนจำทั้งหมด 4 ยูนิต แล้ว)
2. โครงการไม่สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องในทุกเดือน เนื่องจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)	2. รอประเมินสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)และจัดบริการชดเชยเมื่อสถานการณ์สงบลงและตามมาตรการด้านความปลอดภัยของการให้บริการต่อไป

5. ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงพัฒนาเชิงนโยบาย กฎ ระเบียบ หรือแนวทางปฏิบัติ

- ไม่มี

ผู้รับผิดชอบงาน
1.ชื่อ-สกุล ทพ.เมธาสิทธิ์ จริยวิทยาวัฒน์
ตำแหน่งทันตแพทย์ชำนาญการ
เบอร์โทรศัพท์086-6746140
ID Linemetanoom

หัวหน้ากลุ่มงาน
2.ชื่อ-สกุล ทพ.เมธาสิทธิ์ จริยวิทยาวัฒน์
ตำแหน่งทันตแพทย์ชำนาญการ
เบอร์โทรศัพท์086-6746140
ID Linemetanoom